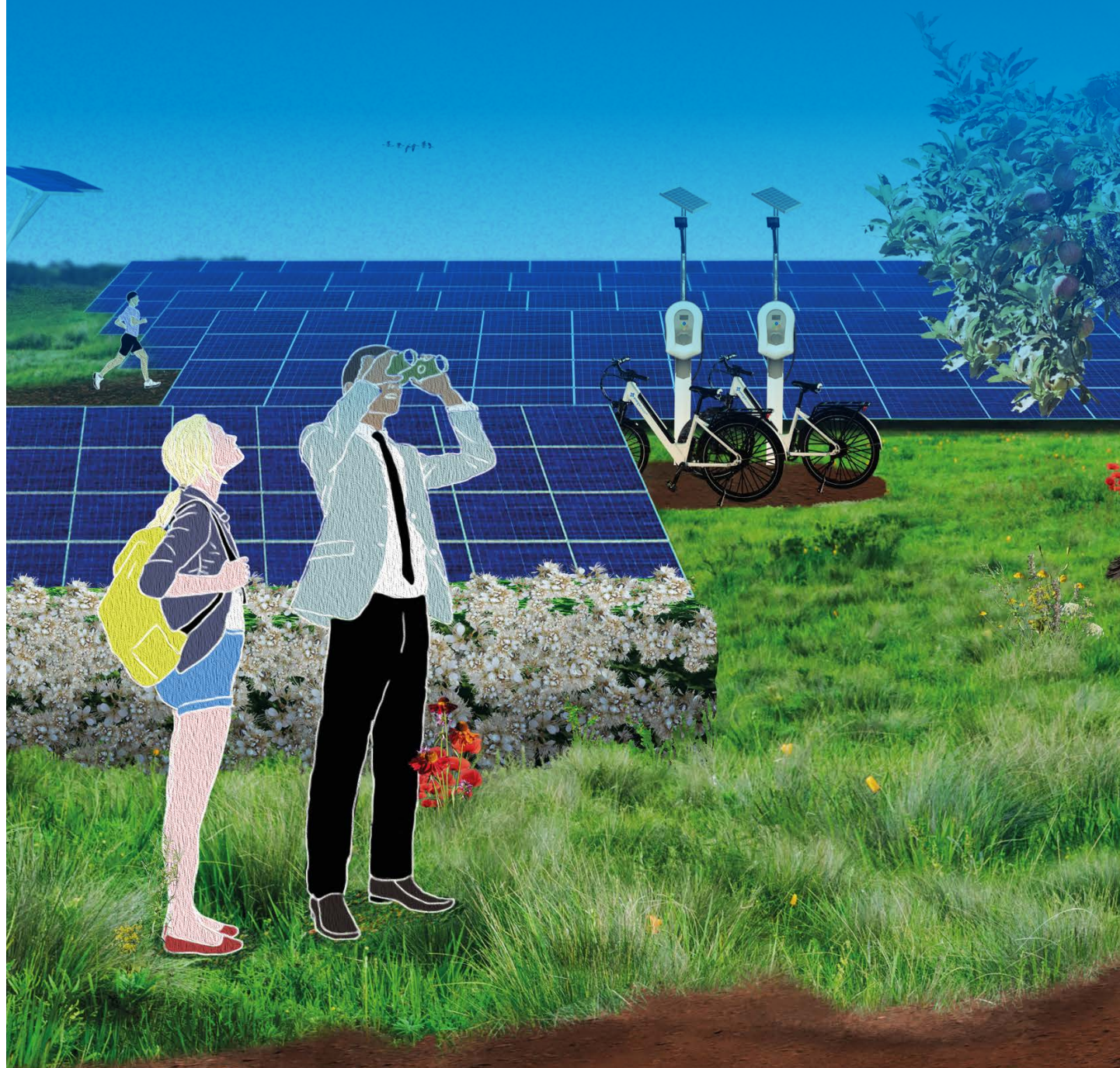

Energietuin Assen-Zuid

Een tuin waar je energie van krijgt!

Inhoudsopgave

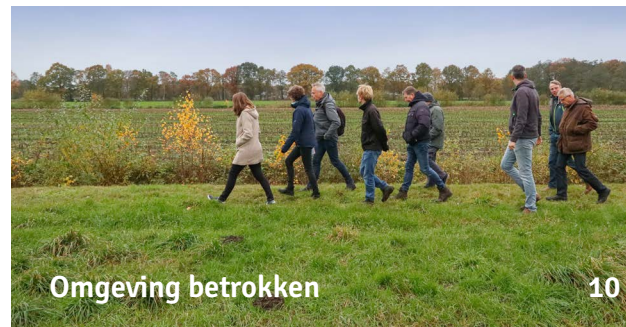
Tuinen waar je energie van krijgt! 4

Een uitgebalanceerd ontwerp 6

Opwek van duurzame energie 8

Omgeving betrokken 10

Natuur krijgt de ruimte 12

Een leerzame plek 14

Doe mee! 15

Colofon 16

Voorwoord

Een gouden combinatie

De energietransitie, ook in Drenthe zijn we bezig met deze opgave. Een vraagstuk waarin we samen een grote en snelle verandering moeten maken, weg van fossiele brandstoffen. No time to waste! Maar deze snelweg richting grootschalige duurzame opwek van energie brengt ook risico's met zich mee. Zonneparken schieten als paddenstoelen uit de grond. Soms ten koste van kostbare natuur, landschappelijke waarden en het leefplezier van omwonenden. Als Natuur en Milieufederatie zijn we daar kritisch op.

Met de Regionale Energiestrategie zetten we in op meer zonne-energie. Vooral op daken, maar ook veldopstellingen zijn belangrijk om de doelstelling te halen. En hoe realiseer je grootschalige duurzame opwek zonder af te doen aan landschap en biodiversiteit? Dit magazine laat zien hoe we dit handen en voeten geven bij de Energietuin Assen-Zuid; een inspirerend project dat laat zien hoe het wél kan. Met zulke Energietuinen hebben we een gouden combinatie in handen. Duurzame opwek van energie, door en voor inwoners en een toevoeging voor het landschap en biodiversiteit. Ik ben er trots op dat we in Drenthe hard op weg zijn om de eerste Energietuin van Nederland te realiseren. Deze inspiratie delen we graag en we hopen dat dit concept in Drenthe en Nederland door velen wordt opgepakt. Laat u inspireren, samen gaan we de verandering aan!

Reinder Hoekstra,
directeur Natuur en Milieufederatie Drenthe.

Tuinen waar je energie van krijgt!

Blote voeten in het gras, het picknickkleedje uitgerold, kinderen klauteren verderop in de natuurspeelplaats. Ondertussen komt er een jogger voorbij en worden de eerste aardappels uit de moestuin geoogst. Deze plek geeft energie. Niet alleen aan de mensen die er komen genieten, maar ook letterlijk aan een heel dorp of een complete wijk. Welkom in het zonnepark van de toekomst. Welkom in de Energietuin!

In dit e-magazine laten we zien hoe ver we zijn met één van de eerste Energietuinen van Nederland: de Energietuin Assen-Zuid. Een stuk grond, bestemd als bedrijventerrein, wordt nu een bloeiende Energietuin met een stroomopbrengst voor 6.000 huishoudens. Wat is een Energietuin, hoe ziet het voorlopig ontwerp eruit, wat vinden de betrokken partners en omwonenden ervan? En waarom zouden meer zonne-ontwikkelaars met dit concept moeten werken? Lees het in dit magazine!

Wat is een Energietuin?

Allereerst is een Energietuin een plek waar op duurzame wijze zonne-energie wordt opgewekt. Bijzonder aan het concept is dat het geen afbreuk doet aan biodiversiteit en landschap, maar er juist aan bijdraagt. Een beleefbaar landschap, dat toegankelijk is voor iedereen. Waar je kunt recreëren en waar educatie en voorlichting plaatsvindt. Een cruciaal uitgangspunt is dat de omgeving nauw is betrokken, al tijdens het ontwerpproces. De lokale gemeenschap denkt en doet mee en is mede-eigenaar.

Een Energietuin kenmerkt zich door:

- Een mooi uitgebalanceerd ontwerp
- Opwek duurzame energie
- Betrokken omgeving
- Ruimte voor natuur
- Een toegankelijke opzet voor iedereen
- Veel plek om te leren

“Met Energietuinen werken we niet alleen aan het klimaat, maar ook aan biodiversiteit en aan een passend ontwerp.”

Annie van de Pas
(netwerkdirecteur Natuur en Milieufederaties)

Hier komen ze...

Op dit moment zijn er drie Energietuinen in ontwikkeling. Naast de Energietuin in Assen-Zuid wordt er ook in Overijssel en Utrecht gewerkt aan een Energietuin die een voorbeeld moet vormen voor ontwikkelaars en gemeenten. En dat is nog maar het begin van onze beweging: de inzet is dat veel meer duurzame energieprojecten beleefbaar en multifunctioneel worden. In Drenthe zijn we hard op weg de eerste Energietuin te realiseren.

De eerste Energietuin van Drenthe

Ten zuiden van Assen, tussen de spoorlijn Zwolle-Assen en de weg Assen-Hooghalen, ligt het gebied van de Energietuin Assen-Zuid. Het ca 50 hectare grote gebied is ooit aangekocht als bedrijventerrein, maar de gemeente Assen gaat nu een duurzame invulling geven aan het gebied. Sinds in 2019 de opdracht is gegeven aan de coöperatieve ontwikkelaar Bronnen VanOns is het snel gegaan. Samen met ENGIE/EQUANS, Energiecoöperatie duurzaam Assen, de Natuur en Milieufederatie Drenthe en met medewerking van Wageningen University & Research is het concept ontwikkeld voor één van de eerste Energietuinen van Nederland.

Uiteindelijk wordt 19 hectare belegd met circa 57.000 zonnepanelen. De Energietuin kan straks ruim 21 MWpiek aan duurzame stroom opleveren. Genoeg voor meer dan 6.000 huishoudens. Bij de ontwikkeling van de Energietuin speelt het uitgangspunt ‘3x lokaal’ een belangrijke rol: Lokaal opwekken, Lokaal gebruiken en Lokaal economisch voordeel. Als één van de eerste Energietuinen in Nederland zal de Energietuin in Assen-Zuid een voorbeeldfunctie vervullen op regionaal en landelijk niveau.

Landelijk project

Met hulp van de Postcode Loterij kunnen we de ontwikkeling van Energietuinen in Nederland gezamenlijk oppakken met andere Natuur- en Milieufederaties. Lees meer over de landelijke aanpak van de Natuur en Milieufederaties op www.energietuinen.nl.

Een uitgebalanceerd ontwerp

Het ontwerp...is een samenspel tussen ruimte voor zonnepanelen voor voldoende energieopwek en ruimte voor de natuur en recreatie. Door de goede balans te vinden creëert de Energietuin meerwaarde voor het gebied.

De zonnepanelen leveren ca. 19 GWh/jaar stroom. Dat is genoeg voor ca. 6.000 huishoudens. De Energietuin wordt vrij toegankelijk en je kunt erdoorheen wandelen. Fietzers kunnen er rusten, even picknicken en de elektrische fiets laden. Kinderen spelen in de natuurlijk aangelegde speeltuin. Over de beplanting is goed nagedacht met een ontwerp op maat: De Energietuin wordt opgebouwd uit een aantal 'kamers', met allemaal een ander type beplanting. Denk aan een grote bloemenstrook, een fruitboomgaard, inheemse planten onder de panelen en een kleurrijke 'bloeiboog', die op elk moment van het jaar voedsel en beschutting biedt voor verschillende diersoorten. De beplanting en inrichting van de kamers ondersteunen elk verschillende diersoorten, zoals vogels, amfibieën, insecten en bijen en vlinders.

Bekijk hier het voorlopig ontwerp van de Energietuin

Wat gaat er gebeuren?

Vanaf het begin zijn bewoners door de gemeente betrokken bij het ontwerp. Daarna hebben de partners samen gewerkt aan het uiteindelijke plan. Samen leggen we onze ervaringen vast, zodat de deelnemers én anderen van dit proces kunnen leren.

Klik hier om de video te bekijken

Partners:

- Bronnen VanOns is de coöperatieve ontwikkelaar van Noord-Nederland. Dit bedrijf zonder winstoogmerk ontwikkelt duurzame energieprojecten.
- ENGIE/EQUANS werkt als bedrijf aan vele duurzame oplossingen, onder andere aan de warmtetransitie in Assen-Zuid en natuurlijk aan diverse zonneparken in Nederland.
- Energiecoöperatie duurzaam Assen is een bewonerscoöperatie die de energietransitie in Assen wil versnellen.
- Wageningen University & Research is als onderzoeks- en ontwerppartner betrokken, landschapsarchitecten doen ontwerpend onderzoek naar een integraal ontwerp voor de Energietuin, daarnaast wordt er onderzoek gedaan naar de ecologische effecten.

Mens en natuur komen samen in de Energietuin

Wageningen University & Research is als onderzoeks- en ontwerppartner betrokken bij de Energietuin Assen-Zuid. Daarnaast wordt er onderzoek gedaan naar de ecologische effecten. Merel Enserink, landschapsarchitect aan de WUR, werkte aan het ontwerp van de Energietuin Assen-Zuid.

Merel, kun je vertellen hoe de WUR aan het ontwerp van de Energietuin Assen-Zuid heeft gewerkt?

Ten eerste door de aanwezige landschapskwaliteiten als uitgangspunt te nemen, zodat deze leidend zijn bij ontwerpkeuzes. Bijvoorbeeld in de plaatsing van de technische installaties, de ontwikkeling van natuur- en recreatiewaarden en het vergroten van de toegankelijkheid voor bezoekers. Om een voorbeeld te geven, in de Energietuin Assen-Zuid hebben we naar de verkaveling gekeken en de oriëntatie van de PV-opstelling hierop aangepast. Dit kan natuurlijk niet zomaar, hiervoor hebben we een reeks online schetssessies georganiseerd met alle betrokken partijen om tot een integraal ontwerp te komen.

In hoeverre is het concept Energietuinen vernieuwend? Wat kunnen we leren tijdens het ontwerpend onderzoek en na de oplevering?

Het concept van de Energietuinen is zeker vernieuwend, er wordt gewerkt vanuit een integrale doelstelling. Het gaat niet alleen over energieopwekking. Er is veel aandacht voor de omgeving, voor lokale belanghebbenden en het realiseren van natuur- en recreatiedoelen. Er wordt werkelijk een nieuw landschap ontworpen, in plaats van het verstoppen van een technische interventie in het bestaande landschap. Er zijn weinig voorbeelden van zulke projecten binnen de energietransitie, dit komt ook naar voren in het recente artikel van Oudes & Stremke (2021) over frontrunner zonneparken. Er kan nog veel geleerd worden over het proces, de randvoorwaarden en de mogelijkheden om deze doelstellingen te realiseren. Na oplevering van de Energietuin Assen-Zuid willen wij onderzoeken of en hoe de ambities uit het ontwerp gerealiseerd zijn.

“Het project Energietuinen geeft waardevolle inzichten voor onderzoek naar de ontwikkeling van duurzame energielandschappen.”

Eén van de uitgangspunten is dat de Energietuin toegankelijk is voor iedereen en een educatieve functie heeft. Waarom is dat?

Om de Nederlandse doelstelling te halen voor duurzame energieopwekking zijn er zonnenvelden nodig. Met toegankelijkheid als uitgangspunt hebben we de ambitie om het landschap aantrekkelijk te houden en grote delen van het landschap beleefbaar te maken. Dit verschilt dus enorm met het laatste, fossiele energielandschap. Door educatie aan de energietuin te verbinden helpen we bezoekers begrijpen waarom dit gebeurt en wat dit betekent voor deze plek. Uit onderzoek blijkt dat het versterken van kennis over bepaalde landschapstransformaties het bewustzijn en draagvlak vergroot.

“De ambities van de Energietuinen zijn zeer inspirerend, als WUR dragen wij bij met ontwerp en onderzoek en de kennisdeling hiervan in Nederland en daarbuiten.”

Kan het ontwerp, als het af is, overal gebruikt worden wat jou betreft? Of is dit ontwerp uniek voor dit gebied?

In principe is elk ontwerp plek specifiek, dat geldt ook voor Energietuin Assen-Zuid. Het mooie aan het concept Energietuinen is dat het zeer bruikbaar is op andere locaties met vergelijkbare ambities. De Energietuin Assen-Zuid zal een belangrijke inspiratiebron zijn voor nieuwe projecten.

Oudes, D. & Stremke, S. (2021) Next generation solar power plants? A comparative analysis of frontrunner solar landscapes in Europe. Renewable and Sustainable Energy Reviews 145 (2021) 111101. <https://doi.org/10.1016/j.rser.2021.111101>

“We zorgen ervoor dat alle opbrengsten van de investering lokaal terecht komen.”

Dit geldt ook voor de SDE-subsidie. Door lokale financiële participatie mogelijk te maken versterken we het gevoel van lokaal eigendom. We faciliteren daarbij ook mogelijkheden om participant te worden zonder zelf geld in te leggen.”

Lokale bewoners hebben zeggenschap

Bronnen VanOns is een coöperatieve ontwikkelaar die zorgt dat de lokale bewoners (particulieren en bedrijven) weer zeggenschap krijgen over waar en hoe duurzame energie wordt geproduceerd. Zij zijn mede-ontwikkelaar van de Energietuin Assen-Zuid. Coördinator Siebert van der Veen van Bronnen VanOns vertelt waarom: “De ontwikkeling en realisatie van zonneparken zien wij in verschillende vormen. Wij willen dat minimaal 50% van de duurzame energieproductie op land in handen komt van lokale inwoners, door hen mede-eigenaar te maken. Dat kan bijvoorbeeld door een lokale energiecoöperatie op te richten. Zo praten, denken en beslissen omwonenden vanaf dag één mee over de grootte van het park, de locatie en de inpassing in het landschap en blijven de opbrengsten in de regio.

Doordat de ontwikkelingen zo hard gaan, zien we ook zonneparken die afbreuk doen aan de natuur en landschapswaarden. Dat is zonde en het kan ook anders. De Energietuin is een voorbeeld van hoe het wel kan. De combinatie van energie en een zorgvuldige landschappelijke inpassing is zeker tot stand gekomen in het ontwerp. Wij zijn trots op dit resultaat!”

Opwek van duurzame energie

Uitgangspunt van de Energietuin Assen-Zuid is natuurlijk het duurzaam opwekken van zonne-energie. Maar hoe ga je om met de opbrengsten en tegen welke prijs verkoop je deze stroom? Bij de Energietuin is dat heel simpel, de lokale omgeving is leidend.

Borging van lokaal eigendom

De lokale Energiecoöperatie duurzaam Assen is partner in het project. Ze begeleiden het participatieproces met omwonenden en zijn na oplevering 50% mede-eigenaar van de Energietuin. Via AsserStroom leveren zij straks 100% van de parkstroom tegen scherpe tarieven aan inwoners van Assen.

Tom Verloop, EC duurzaam Assen:

“Wij geloven dat zulke grote parken waar energie wordt opgewekt alleen kunnen bestaan met een goede inbedding in de lokale omgeving.

“Wij zijn te gast in het gebied en vinden het belangrijk om deze ontwikkeling samen met de omgeving te doen.”

Omgeving betrokken

Geen top down aanpak of snelle partijen die een zonnepark uit de grond stampen. Bij de Energietuinen gaat het om het betrekken van de lokale omgeving. Deze denkt mee, profiteert mee en is mede-eigenaar. Dat levert ontzettend veel op!

Gemeente Assen waagt de sprong

Voor initiatiefnemer gemeente Assen is lokale betrokkenheid een belangrijke voorwaarde voor de ontwikkeling van de Energietuin Assen-Zuid. Vanuit de ambitie binnen de RES (Regionale Energie Strategie) waagden zij de sprong en gingen zelf aan de slag met de ontwikkeling van het zonnepark in Assen-Zuid. Vanaf het begin werkten zij met omwonenden aan het ontwerp. Bronnen VanOns (de coöperatieve ontwikkelaar) is gevraagd om de ontwikkeling van

het zonnepark vorm te geven. Daarmee is lokale betrokkenheid ook tijdens de uitvoering en exploitatie geborgd.

Projectleider Tamara Beens, gemeente Assen:

“Wij hebben onze ambitie gebaseerd op de locaties uit het beleidskader ‘zonneparken in Assen’. We vinden dat het ontwerp van een zonnepark moet passen bij het gebied. Bij Assen-Zuid vonden wij het belangrijk dat bestaande bomenrijen en groenstructuren konden blijven staan. We zijn daarbij erg benieuwd naar de vergroting van biodiversiteit in het gebied, een win-win situatie! Ook vinden we dat omwonenden moeten kunnen meeprofiteren. Daarom hebben wij het principe ‘3x lokaal’ opgenomen in ons beleidskader voor zonneparken.”

“Niet alleen de ontwikkelaar moet profijt hebben van de opbrengst van het zonnepark.”

Gebied van de Energietuin Assen-Zuid

Het energielandschap verandert

Kristiaan Blokzijl van mede-ontwikkelaar ENGIE/EQUANS vertelt dat het energieveld aan het veranderen is:

“Rondom duurzame energie (zonneparken) wordt vaak gesproken in termen van tegenstellingen. We laten hier zien dat het verhogen van ecologische waarden samen kan gaan met duurzame opwek van energie. En ook nog eens met een educatief en recreatief karakter. In een samenwerking tussen een commerciële partij en een lokale energiecoöperatie. Lokaal draagvlak is essentieel! Partijen als de Natuur en Milieufederatie Drenthe zijn de mede-grondleggers geweest van de huidige landelijke aandacht en het draagvlak van de energietransitie. En lokale energiecoöperaties zijn de verhoudingen in het huidige (centraal georganiseerde) energielandschap aan het veranderen. Ga er maar aan staan in je vrije tijd!”

“Een goede samenwerking lukt alleen als je je echt in de ander probeert te verplaatsen en de dialoog aangaat.”

Marjolein Slikkerveer woont in de Graswijk, vlakbij het terrein van de Energietuin Assen-Zuid.

“Ik ben op een bijzondere manier betrokken geraakt bij de Energietuin Assen-Zuid. Een stukje in de Asser Courant wekte mijn interesse, het ging over de ontwerpwedstrijd en wat er volgens leerlingen niet mag ontbreken in deze Energietuin. Ideeën zoals een insectenhotel, speel- en picknickplekken en een ontmoetingsruimte werden verbeeld. Hierdoor zag ik het Tiny house project, waar een kleine groep in Graswijk zich voor inzet, als verlengstuk van de Energietuin. Bij het bespreekbaar maken om een informatiepunt in mijn tuin te creëren kwam ik in contact met Christiaan (NMF). Hij vertelde enthousiast over de Energietuin. Het ging meer leven. Ik wist eigenlijk al gauw dat ik daar een rol in wilde spelen.

“Het lijkt mij een mooi gegeven als de nieuwsgierigheid van de bezoekers wordt vergroot.”

Met het informatiepunt gaan we vertellen over de Energietuin, planten en dieren in het gebied en wandel- en fietsroutes. Daarbij realiseren we een theetuin, zodat er een kruisbestuiving ontstaat tussen de Energietuin en het informatiecentrum. We zorgen voor rondleidingen in de Energietuin, het informatiecentrum is een natuurlijk vertrek- en eindpunt. Ook heb ik een vanzelfsprekend toezicht op het (toch wat afgelegen) terrein. Het informatiepunt van de Energietuin sluit aan bij mijn visie waarin mens en natuur samen leven. Voor mij is de Energietuin een nieuwe uitdaging waarover ikzelf nog veel leer. Dat prikkelt. Dat wat ik leer en ervaar kan ik delen met anderen.”

“Uitwisseling van gedachten verbindt mensen, mens met dier, mens met natuur en verruimt je geest.”

Natuur krijgt de ruimte

Een zonnepark saai en eentonig? De Energietuin bewijst het tegendeel. De tuin versterkt biodiversiteit en is door zijn diverse aanplanting aantrekkelijk om te zien en in te recreëren. De Energietuin bloeit, zoemt, leeft...

Vergroting van biodiversiteit kost niks extra

Remi van Beekum is een communicatieprofessional, innovator, blogger en auteur. Samen met vrouw en kind woont hij in Eext, waar hij een voedselbos en permacultuurtuin heeft ontwikkeld, de Hommelgaard.

Hij publiceert en presenteert regelmatig over ontwerpen voor insecten op basis van de bloeihoogte. Voor de Energietuin Assen-Zuid maakte hij een beplantingsschema.

Waarom is dat beplantingsschema zo belangrijk?

Ik vind dat we die grond meerdere functies moeten geven. Vergroting van de biodiversiteit hoeft vaak niet veel meer te kosten als er vooraf goed over nagedacht wordt. Een struweel met flink wat stekelige planten is bijvoorbeeld goedkoper dan een hek. Door goed na te denken over de mix aan planten in zo'n struweel, kun je meer insecten aantrekken en die vormen weer voeding voor vogels, vleermuizen, kikkers en andere dieren. Een goed beplantingsschema waarin inheemse soorten uit de streek centraal staan helpt daarbij.

Bekijk hier hoe de Energietuin Assen-Zuid bijdraagt aan biodiversiteit

[Klik hier om de video te bekijken](#)

Wat was de grootste uitdaging van de beplanting in het gebied?

In de Energietuin Assen-Zuid willen we niet alleen de biodiversiteit vergroten. Maar tegelijk ook een park maken waar bezoekers in elk van de zeven onderdelen van het park een andere beleving krijgen. Op de ene kavel staan bijen en vlinders centraal, in een andere vogels en weer een andere kikkers en padden. De uitdaging zat er onder andere in om de zeven kavels voldoende van elkaar te laten verschillen en tegelijk ook een geheel te laten vormen.

Wat vind jij een bijzonder element in de beplanting? Is dat uniek voor dit gebied?

Het meest bijzonder vind ik de struwelen met walletjes rond de vier kavels in de noordzijde van het park. Die oude walletjes zijn lang geleden ontstaan doordat slootjes werden gegraven en het zand ernaast op een walletje te leggen. Op een paar meter van elkaar zie je daar nu hoogteverschillen, verschillen in vochtigheid en verschillen in warmte. Door al die verschillen zijn er ook veel verschillende

soorten planten en dieren die zich er thuis voelen. Een mooi gebiedje waar we zo min mogelijk aan willen doen en wat als inspiratie dient in de rest van het park.

Wat is er straks aan onderhoud te verwachten?

Rond veel kavels zullen we struwelen en wilde hagen aanplanten. Daar bestaat het onderhoud uit het eens in de 7 jaar 'terugzetten' van (een deel van) de planten. Verder hoeft daar niet veel te gebeuren. Tussen de panelen ligt meer werk. We willen daar de stikstofrijke bovenlaag die vooral enkele soorten gras, brandnetels en fluitenkruid aantrekt geleidelijk omvormen door een schralere bovenlaag die een veel groter aantal grassen en kruiden aantrekt en daarmee veel meer leven ondersteunt. De eerste jaren betekent dat meerdere keren per jaar maaien en afvoeren. Daarna zullen we dat jaarlijks doen.

Grote kansen voor biodiversiteit

Alex Schotman, onderzoeker bij Wageningen Environmental Research, team Dierecologie

Biodiversiteit is van groot belang

Door schaalvergroting en optimalisatie van de productie met toepassing van o.a. bestrijdingsmiddelen is de biodiversiteit van het agrarisch gebied extreem verarmd. Een groot percentage van de soorten uit allerlei insectengroepen, van vogels, zoogdieren, amfibieën en reptielen is uitgestorven of hun verspreidingsgebied is sterk gekrompen. De ruimte rondom zonnepanelen op zonneparken is bij uitstek (geen bemesting, geen bestrijdingsmiddelen, goed beheer niet kostbaar) geschikt om weer leefgebied te scheppen voor deze soorten. Enkele tienduizenden hectares aan zonneparken kunnen, samen met goed beheerde wegbermen e.d., natuurgebieden met

elkaar verbinden door te functioneren als stapstenen en corridors. De Energietuin draagt hieraan bij.

Niet alleen in natuurgebieden

Aan de afname van biodiversiteit ligt natuurlijk ook de versnippering van natuurgebieden, verdroging en de stikstofdepositie ten grondslag. In natuurgebieden gaat het om de echt bijzondere soorten. Het is belangrijk dat ook de minder kwetsbare soorten herstellen en weer volop aanwezig zijn in de woonomgeving zodat mensen de rijkdom van de natuur kunnen beleven.

Dubbelfuncties als oplossing

In dit dichtbevolkte land is de vraag naar grond en ruimte groot en dus de prijs erg hoog. Daardoor is er weinig ruimte voor spontane ontwikkelingen en is er weinig ruimte voor natuur en landschap. Door functies te combineren maak je eigenlijk efficiënter gebruik van de ruimte.

Een leerzame plek toegankelijk voor iedereen

Geen hekken, maar toegankelijk voor iedereen. Dat is de Energietuin. Je kunt er doorheen wandelen en als je wilt, wat leren. Van energieopwekking, van de natuur en het gebied.

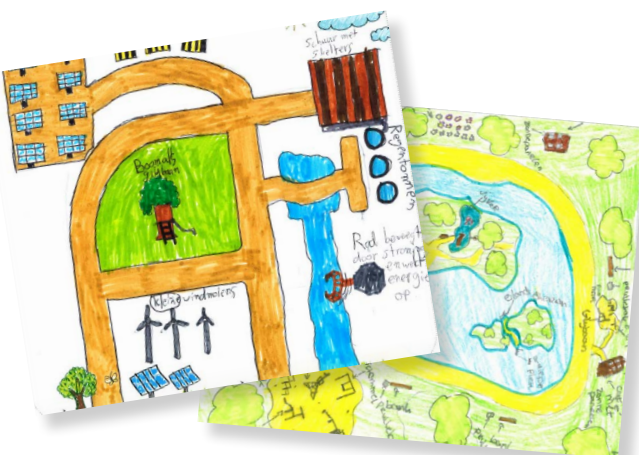
Een bijzonder concept

Alex Schotman, onderzoeker bij Wageningen Environmental Research, team Dierecologie

“Sinds 2017 verdiep ik me in de kansen voor biodiversiteit in zonneparken en in hoe die te verzilveren. Er zijn veel ideeën en veel mooie woorden. In de praktijk komt er nog niet zoveel winst voor biodiversiteit tot stand. Enerzijds omdat dit niet in het ‘systeem’ van ontwikkelaars van zonneparken zit, anderzijds omdat er te weinig onderbouwde kennis is over de praktische mogelijkheden. Gemeenten kunnen er niet gericht om vragen, burgers participeren niet of te weinig om hun wensen op de voorgrond te krijgen. Van de 25 zonneparken die we vanuit de WUR in 2019-2020 bekeken is er slechts één ongeveer zo opgezet als een Energietuin: De Kwekerij in Hengelo. Alle andere zijn afgesloten voor het publiek. Slechts in drie vindt effectief beheer voor ontwikkeling van biodiversiteit plaats. Het concept van de Energietuin is dus onderscheidend te noemen!”

Ontwerpwedstrijd

Scholen van het primair- en voortgezet onderwijs in Assen zijn betrokken bij het ontwerpproces door een ontwerpwedstrijd. Leerlingen dachten na over het ontwerp van de Energietuin en hoe zij educatie en recreatie voor zich zien. Dit werkte goed, omdat de leerlingen met een hele andere invalshoek keken en de omgeving (in dit geval scholen) betrokken werd bij de ontwikkeling van de Energietuin. De winnende ontwerpen bevatten ideeën over bestrijding van eenzaamheid, het combineren van energieopwek met spelen en het houden van bijen.

Bekijk hier de winnende ontwerpen van de wedstrijd basisonderwijs

Doe mee!

Vind je Energietuinen een mooi concept en wil je leren van de pilots die wij opzetten? Dat kan! Maak gratis gebruik van de tools van Energietuinen Nederland. Direct toe te passen bij je eigen energieproject.

Start een Energietuin

Heb je plannen om zelf een Energietuin te starten, neem dan contact met ons op. Wij helpen je initiatief een kickstart te geven. Daarnaast kan onze deskundigheid op het gebied van projectmanagement en coördinatie ingehuurd worden.

Neem contact op

Christiaan Teule
Ontwikkelaar Energieneutraal Drenthe
0592-311150
c.teule@nmfdrenthe.nl

Blijf op de hoogte!

Meld je aan voor de nieuwsbrief van de Energietuinen

Ga naar de website van de Energietuinen

Bekijk hier de folder van de Energietuinen

Colofon

Dit e-magazine is een uitgave van de Natuur en Milieufederatie Drenthe.

Teksten en eindredactie:

Natuur en Milieufederatie Drenthe

Vormgeving:

Jolanda Schachtschabel van Buro1988

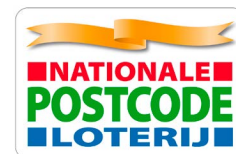
Fotografie:

Jack Tillmans, Solarpark de Kwekerij, Sven Stremke (WUR), Christiaan Teule, Hero Moorlag

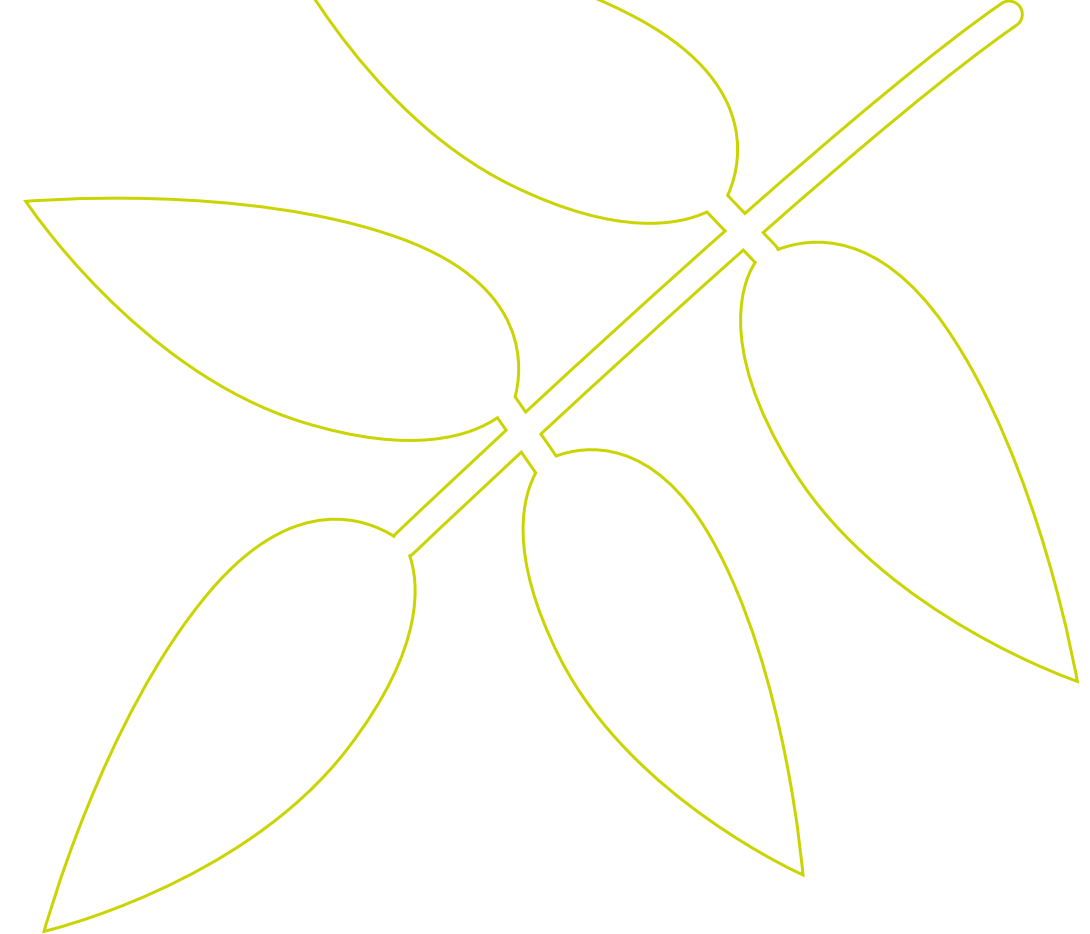
Visuals: Willem Heijdemann, WUR

Najaar 2021

Partners

Energietuinen Nederland is een initiatief van de **Natuur en Milieufederaties** en wordt mede mogelijk gemaakt dankzij een extra schenking van de Nationale Postcode Loterij.

Energietuin Assen-Zuid

Een tuin waar je energie van krijgt!

